

1. — Tri su eseja donesena u ovoj maloj knjižici: Temelji marklističke ideologije, Dijalektički materijalizam i Socijalna nauka Crkve, — jedan od drugoga vrijedniji i potrebniji za ispravno gledanje na ove aktualne probleme. Autor ih je i donio s namjerom: da omladini objasni i u pravom svijetlu pokaže tobožnje »naučne« osnove komunizma; s druge strane da prikaže i upozori što o njima sudi katolička Crkva i što ona sama poduzima da iznađe i ostvari rasplet pitanja, koja traže svoje žurno rješenje. Svoje misli je iznio na uvjerljiv, jasan i dotjeran način, pa će ova knjižica nesumnjivo mnogo dobra donijeti, ako se proširi i među onima, kojima bi bila najpotrebnija.

2. — U »Socijalnim razgovorima« je pisac (koji se krije pod pseudonimom Ros Hermon) nanizao misli o najsuvremenijim pitanjima društvenog života. Valja reći, da su mu izvodi vrlo dobri, pisani uvjerljivo, živo i s puno poznavanja individualne i kolektivne psihe.

Neke su stranice posebna upozorenja (str. 21, 23, 26, 27, 34, 37, 48 i dr.). Istina, nije svaki izvod baš bez prigovora (stvaranje novih gradova [str. 39], povratak k prirodi [str. 42]); osim toga stvar je pisana za vrijeme opstanka Jugoslavije, pa su pojedinačni pogledi ponešto obojeni svijetlom, što se s toga gledišta razlijevalo, a danas je ono u glavnom bar iščezlo; ima i po koji taj izraz što zanosi na balkanštinu (16, 19, 31). Ali sve su to sitnice: knjiga je kao popularni kritički prikaz društvenih pitanja (komuna, nacionalizam, selo, grad, zadruga, podloga valute, narodni radovi, zločini, gospodarska kontrola i sl.) što moraju zanimati svakoga građanina, skroz pozitivan prilog. Šteta što je pisac uzeo pseudonim; to više nije u modi, a kao da kod čitatelja umanjuje vrijednost iznesenog gradiva. Kancelarija Katoličke Akcije je dobro učinila, kad je ovu knjižicu stavila u promet. Neka joj pomogne i k raširenju.

prof. A. Ž.

1. — **Dr. Antun Akšamović: Uzvišeni apostolat katoličke crkve** korizmena poslanica za godinu 1942, 8°, str. 20.

2. — **Benedikt Baur: Rasvijetli se!** Izdao zbor franjevačke omladine, preveli: F. Gassmann i A. Gregić franjevci, I. dio (1940), 8°, str. 336, Biskupijska tiskara Đakovo; II. dio (1941), 8°, str. 388, Tipografija Zagreb.

3. — **Dr. Tihomir Toth: Priroda zove**, preveo dr. Josip Rožman, 8°, str. 220, Senj 1941. Tisak Narodne tiskare, Zagreb.

4. — **Hardy Schilgen: Tajna bračne sreće**, preveo Milan Lang, 8°, str. 116, Zagreb 1942, izdavač Msgr. dr. M. Beluhan.

1. — Djakovački biskup preuzv. g. dr. A. Akšamović riše u svojoj ovogodišnjoj korizmenoj poslanici svojim vjernicima veličinu apostolata katoličke Crkve, kojoj i predstavništvo svjetovne vlasti u novoj našoj državi priznaje Božansko poslanje među narodima. Značaj Crkve određuje njezin cilj, koji joj je dao Isus Krist: »Ona je duhovno kraljevstvo koje ima prednost pred svakim drugim državnim uređenjem. Crkva će trajati do konca svijeta, dok se to ne može kazati o državama. Države imaju svoje granice i određeno područje, a Crkva skuplja sve narode u svoje krilo. Ona se brine za vječno, nebesko dobro svojih vjernika. Njezina je vlast drugoga, Božanskoga, višega podrijetla nego vlast državnih poglavara, zato je ona neodvisna od svake

druge vlasti na zemlji«. A samo takova vlast može očuvati i obraniti veliki duhovni poklad što ga predstavljaju kršćanske dogme, nauka Kristova u vjerovanju tolikih milijuna od dvije godine tisuće unatrag. Za tu se vjeru gine, jer ona predstavlja istinu. A »tko istinu ljubi, tko traži istinu, taj će poći istim zanimanjem u školu znanstvenog istraživanja kao i u školu crkvenog predavanja«. »Dogma je postulat a ne negacija duševnog napretka« (str. 15). Duh Božji silazi nad narod koji vjeruje, milost se duhovnog preporoda razlijeva preko Crkve među narode, da od njih učini »vitezove kršćanske kreposti«. Samo se na tom putu stvaraju značaje vi, za kojima teže svi čestiti ljudi.

Uz narodni duh, opominje biskup, neka »svuda vlada katolički ponos i katolički duh: u školama, štampi, kršćanskim domovima«.

Ovo su uvijek suvremene misli, vrijedne da se često opetuju suvremenom pokoljenju, koje ih i odviše lako zaboravlja. A nama svima u ovo vrijeme koje proživljavamo, ništa nije tako potrebno kao: stajati stalno i čvrsto uz istinu, koju je Krist objavio ljudima i mimo koje nema nikome ni napretka ni spasa!

2. — Baurovo djelo »Werde Licht!« preveli su čč. oci franjevci i izdali do sada u 2 sveska pod naslovom »Rasvijetli se!« Autor naziva ova svoja razmatranja liturgijskima, a prevodioci ih točnije označuju kao liturgijsko-dogmatska. I oni idu za tim da se svetoj misi više ne »prisustvuje«, nego da pojedinac kod nje sudjeluje. Nadaju se, da preko ovih razmatranja »sv. misa ne će više biti privatna pobožnost, nego liturgijsko duševno proživljavanje«. Autor je obradio misne tekstove nedjelja i ostalih dana u sedmici, ne ispustivši ni blagdana Bl. Dj. Marije i svetaca.

Veliko bogoslovsko znanje i dobro poznavanje sv. Pisma omogućilo je autoru napisati djelo, koje se može staviti u red djela trajne vrijednosti. Ono predstavlja bogatu zalihu bogoslovske nauke, zato i nije lako, već traži jaku sabranost i izvjestan duševni napor. Ali zato je i plod veći, korist obilnija. Svakomu, tko je dorasao stupnju duševne obrazovanosti koju traže Baurova razmatranja, mogu se toplo preporučiti. — Prevodioci su svoj posao također dobro obavili.

3. — Knjige Tihomira Tótha su već našoj omladini poznate po svojoj samonikloj i privlačivoj obradbi. Ne manje će i ova privući pažnju omladine i obogatiti njezinu dušu baš u pitanjima, pred kojima mlad čovjek nerijetko zastaje i traži na njih pravi odgovor. Tóth pruža te odgovore u odličnom obliku, lako shvatljivo, filozofski i teološki obrazloženo. Pojedine stranice govore više nego cijele znanstvene rasprave (str. 166). Potrebno je, da se knjiga raširi ne samo među omladinom, nego i među starijima; svi će iz nje mnogo naučiti.

Na str. 172. stoji da čovjek »nije izrazito prirodno biće«, već da je on više nego priroda i t. d. Ne znam kakav izraz stoji u originalu, ali hrvatski ne zvuči dobro reći, da čovjek »nije izrazito prirodno biće«. Omaška će biti na str. 216. da je sv. Augustin zaključio svoje Ispovijesti riječima: Nemirno je srce naše i t. d., jer te riječi dolaze odmah na prvoj stranici Ispovijesti. — Prijevod, tisak i oprema zadovoljavaju potpuno, a cijena je za današnje prilike upravo neznatna (30 Kn).

4. — Schilgenova knjiga »Tajna bračne sreće« dolazi kao nadopuna izvodima i mislima, što ih je taj vrijedni pisac izložio u svojim knjigama namijenjenim isključivo omladini, mladićima i djevojkama prije stupanja u brak. Ovdje on daje upute, razotkriva ljepote braka, a upozorava na pogibli, koje bi mogle razoriti sreću, što sebi u svojoj mašti kuju mladenci, sanjajući o životu što ih čeka u braku. Suvršeno bi bilo trošiti riječi prikazujući pojedinosti knjige, u brižnim, opreznim, jasnim i nedvoumnim izvodima, koje autor niže u ovom delikatnom predmetu. Ne sumnjam, da će svatko tko je upoznao knjižice »Ti i on« i »Ti i ona«, najpripravnije posegnuti i za ovom, da još više učvrsti svoje naziranje o braku, a upozna ne samo pogibli u njemu za svoju i svoje drugarice sreću, nego i da upozna prednosti pomoći i sredstva, kojima će je u skladnoj duševnoj i tjelesnoj zajednici sačuvati do dana svoje starosti.

Ima mnogo pojedinačnih mjesta, koja zaslužuju, da se opetovano čitaju (str. 28, 29, 38, 40 i dr.), da se o njima razmišlja i prema njima daju savjeti onima, koji ih trebaju. Poželjno bi bilo, po mom mišljenju, više i obrazloženije istaknuti opravdanost i ljepotu djevičanskog stanja (str. 30). Prigovori su i odviše česti, pa ih svakodnevno valja suzbijati, unatoč činjenica, koje to stanje uvjerljivo opravdavaju. — Osim toga ne znam, zašto je autor tako nakratko prešao preko Knaus-Oginove teorije (str. 56, 57), kad je s druge strane nesumnjivo, da je ona stvarno olakšica za duše mnogih kršćanskih obitelji. Dakako, pametno istumačena i obrazložena, te oprezno primjenjivana.

Prijevod je korektan, oprema lijepa, pa samo treba nastojati, da ta zlata vrijedna knjiga bude dobrim prijateljem, savjetnikom i pomoćnikom što većega broja hrvatskih obitelji, napose kandidata i kandidatkinja za brak. Kad se danas i kod nas sa strane države naglasuje potreba zdrava obiteljskog života, te u tu svrhu poduzimaju zaštitne mjere za obitelj, koja je najbolja obrana i osnov svakom naprednom državnom razvoju, onda bi bilo na mjestu, da se i s te strane knjige ovakove vrijednosti uzmu na oko, te da im se moćnim uplivom pripomogne kod širenja u narodu. Samo na taj će način porasti ozbiljno shvaćanja braka i bračnih dužnosti kod generacije, koja je naučila gledati, gdje se bračna vjernost, skrb za brojnu obitelj, svetinja braka i sve što je s njim u vezi — izvrgavalo šali i pomalo ruglu. Mnogo će toga trebati promijeniti u naziranju nekih naših romanopisaca i literata zvanih i nezvanih, dok se negativan upliv njihovih pisanija ukloni, odstrani i uništi — na korist i sreću narodnog života. **prof. A. Ž.**

Rad Hrvatske Akademije znanosti i umjetnosti, knj. 270, razreda historičko-filologičkoga i filozofsko-juridičkoga 122, Zagreb 1941, 8°, str. 272.

Ljetopis jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1939/40, svez. 53, Zagreb 1941, 8°, str. 224.

Knjiga 270. Rada donosi: od S. Zimmermanna: Spoznaja istine, od A. Dabinovića: Državopravni odnos Hrvata prema istočnom carstvu, te T. Matića: Josip Keresturi i njegovi pogledi na političke prilike poslije smrti Josipa II., od I. Maurovića: Naše opće

privatno pravo i nastojanja oko njegove reforme. — Za naše prilike je od posebna značenja druga rasprava.

Ljetopis donosi osim službenog dijela (razredi, zavodi, članovi, izvodi iz sjednica, izvještaji na glavnoj i svečanoj sjednici) predavanje dr. A. Sercera: Bolest u vidu antropologije i dva govora predsjednika dr. Alberta Bazale, zatim izvještaje o novim članovima (među njima i prof. Lavoslav Ružička). Na koncu su izvještaji o prirodno-znanstvenim istraživanjima (Tučan, Salopek, Horvat, Hirtz, Schneider, B. Varičak) i popis prirasta akademijinoj knjižnici.

Akademijina izdanja su dokaz žive znanstvene djelatnosti, na koju opravdano smijemo biti ponosni. A. Ž.

UREDNIŠTVO JE PRIMILO:

Crnica fra O. A.: Kanonsko pravo kat. Crkve, sv. 2, ul. 2. Redovničko i laičko pravo, Sibenik 1941, str. XI, 305. Kn. 75.—

Crnica fra O. A.: Commentarium theoretico-practicum Codicis iuris canonici, Vol. II. De sacramentis et sacramentalibus, Sibenik 1941, str. VII + 313, Kn. 85.

Rogošić fra Roko: Priručnik crkvenoga prava s posebnim obzirom na župnike, Sv. 1. Pristup, opće i osobno pravo, Zagreb 1941, str. XVI, 599, Kn. 100.—

Oberški dr. Janko: Temelji Katoličke vjere — vjeronaučni priručnik za V. razred srednjih škola, IV. izdanje, Zagreb 1941, str. 132, Kn. 40.—

Zimmermann dr. Stjepan: Psihologija za srednje škole, III. izdanje, Zagreb 1941, str. 214. Kn. 60.—

Peis P. Eduard MSF: Die Stellung Johannes Hessens zu den Gottesbeweisen. Inaugural-Dissertation, Betzdorf-Sieg 1938, str. VIII+135.

Grimm dr. K.: Indukcija, Prikaz njezinih problema, Zagreb 1941, str. 96, broš. Kn. 35.—, vezano Kn. 50.—

Auer dr. Johannes: Die menschliche Willensfreiheit im Lehrsystem des Thomas von Aquin und Johannes Duns Scotus. Max Hueber Verlag, München 1938, S. XII + 307, 8°.

Schauf Heribert: Die Einwohnung des Heiligen Geistes. Herder & Co, Freiburg i. B. 1941, S. XVI + 268.

Jaspers Karlo: Psychologie der Weltanschauungen. III. Auflage, Berlin 1925, Verlag von Julius Springer, S. XIII, 486.

Baur Benedikto: »Rasvijetli se!« I. dio, Zagreb 1940, str. 336.

»Rasvijetli se!« II. dio, Zagreb 1941, str. 388.

Rad Hrvatske Akademije znanosti i umjetnosti, knjiga 122, Zagreb 1941.

Ljetopis Hrvatske Akademije znanosti i umjetnosti za 1939/40, svezak 53. Zagreb 1941.

Pavičić Stjepan: Vukovska župa u razvitku svoga naselja od XIII. do XVIII. stoljeća. I. dio, Zagreb 1940.

Uredio: Dr. Đuro Gračanin.

Vlasnik: Hrvatska Bogoslovska Akademija, Zagreb, Kaptol 29. — Odgovorni urednik: Dr. Đuro Gračanin, Zagreb, Podolje 17. — Tisak Narodne tiskare; za tiskaru odgovara Rudolf Vedo, Zagreb, Kaptol 27.